

› Tips om medisinsk litteratur, andre bøker, filmer og elektroniske medier som bør anmeldes, sendes redaksjonen@tidsskriftet.no

Omfattende grunnbok innen rusmedisin

Jørg Mørland, Helge Waal
Rus og avhengighet
 395 s. Universitetsforlaget, 2016.
 Pris NOK 499
 ISBN 978-82-15-02168-3

Med *Rus og avhengighet* har Jørg Mørland og Helge Waal skrevet den første norske grunnboken til den nye spesialiteten rus- og avhengighetsmedisin. Siden rusproblemer omfatter flere deler av helsevesenet har forfatterne valgt å skrive for et bredere publikum av legespesialister og medisinstudenter.

I det første kapitlet finner man det terminologiske forarbeidet, hvor betydningen av ord som rus, rusmidler og avhengighet formidles på en god måte. I de påfølgende kapitlene beskriver forfatterne rusmiddelproblemer i et biopsykososialt perspektiv, og hvordan man skal undersøke, diagnostisere og behandle disse. Med et lettlest språk og en oversiktlig inndeling lykkes forfatterne med å formidle rusmedisin fra flere synsvinkler.

I kapittel fem går forfatterne grundig gjennom rusmidlene. Uheldigvis omtaler de flere rusmidler i grupper. Det vanskeliggjør formidlingen av viktige forskjeller, eksempelvis omtaler de flere farmakologiske egenskaper som «sentralstimulerende rusmidler» uten videre inndeling. Med utgangspunkt i kokain og amfetamin beskriver forfatterne deres avhengighets- og abstinensfare som om det skulle gjelde hele gruppen. Det er vanskelig å forstå hvorfor man ikke skulle nevne de vesentlige forskjellene til for eksempel metylendioksymetamfetamin (MDMA, «ecstasy») eller khat.

Lignende eksempler ser man i omtalen av benzodiazepiner, som blandes med barbiturater i underkapitlet *Sovemidler, beroligende og angstdempende legemidler*. Her skiller man mellom lavdoseavhengighet og rusdoseavhengighet. Vi kan forstå ytterpunktene, men den kliniske inndelingen må anses som vanskeligere enn fremstilt.

Det er fornuftig at leger bør «kunne akseptere tidsbegrenset forskning», men at dette bare skal gjelde lavdosegruppen bidrar til å forverre de eksisterende utfordringene for tungt blandingsemisbruk, især innen legemiddelassistert rehabilitering. I vurderingen av sistnevnte er det også påfallende at forfatterne sammenligner med utenlandske tall fra heroinassistert behandling – et tilbud forbeholdt de som ikke har lyktes med peroral substitusjon. Det ville vært mer naturlig å bruke sammenlignbare tall. Vi finner også flere slurvefeil, for eksempel oppgis ICD-10-kodene for opiater konsekvent som undergrupper av F12, tross at disse er under F11.

De siste seks kapitlene er vesentlig kortere, men inneholder blant annet en god omtale av avhengighetssyndromer uten bruk av rusmidler. Ellers omtales alt fra rusepidemiologi til rusmidler i et samfunnsperspektiv.

Oppsummert har forfatterne skrevet et omfattende verk som kvalifiserer seg som grunnbok innen rusmedisin, men som likevel har et betydelig forbedringspotensial i senere utgaver.

Andreas Wahl Blomkvist

Medisinstudent, Aalborg Universitet, Danmark

Sverre Eika

Medisinskfaglig lege, 24sju (Kirkens Bymisjon), Oslo

God bok for mange formål

Jesper Brandt Andersen
Børnelægens store bog om barnets sykdomme
 458 s, tab, ill. København: FADL's Forlag, 2016.
 Pris DKK 400
 ISBN 978-87-7749-852-7

Denne danske læreboken i pediatri baserer seg på ny kunnskap, kombinert med forfatterens erfaringer gjennom mangeårig praksis som barnelege i og utenfor barneavdelinger. Det finnes ingen referanser til innholdet, men det er anført hvilke litteraturkilder forfatteren har benyttet. Boken er pent innbundet, men relativt tung å bære med seg. Ifølge forfatteren selv er den beregnet på barnefamilier, personell ved barneavdelinger og dem som til daglig jobber med barn. Imidlertid er den såpass detaljert, teoretisk og praktisk at den vil gi medisinstudenter et godt og bredt grunnlag, i hvert fall sammenlignet med andre norske lærebøker i pediatri som brukes i dag.

Boken er inndelt i 15 kapitler om alminnelige barnesykdommer. Den omhandler også tilstander og sykdommer som er sjeldne, men som skaper mye bekymring blant foreldre og derfor fører til kontakt med leger og barneavdelinger. Forfatteren innleder med et kapittel om det syke og friske barnet, og han gir råd om hvordan man kan vurdere om barnet er sykt eller friskt. Etter dette første kapitlet følger de tradisjonelle sykdomskategoriene. Et ti siders kapittel om barnvaksinasjoner er nyttig, men kanskje mer tilpasset barnefamilier enn medisinstudenter. Forfatteren har også inkludert enkelte kirurgiske tilstander som er vanlige hos barn. Også disse presenteres med teoretisk grunnlag og praktiske råd.

Før hvert kapittel er det én til to passende lange pasienthistorier fra forfatterens praksis i og utenfor sykehus. Dette bør gjøre leseren nysgjerrig på resten av kapitlet og er en spennende pedagogisk vri. Kapitlene er ellers inndelt i korte, oversiktlige avsnitt hvor det stilles relevante spørsmål i overskriften som besvares i avsnittet som følger. Likeså finnes gode illustrasjoner som tydelig poengterer det som omtales i teksten.

Denne boken er et godt tilskudd til skandinavisk litteratur om barnesykdommer. Den kan brukes av medisinstudenter og helsepersonell, gjerne supplert med internasjonale oppslagsverk. Boken er innholdsrik, lettlest og fylt med interessante pasienthistorier og praktiske råd.

Britt Nakstad

Avdelingssjef, Barne- og ungdomsklinikken
 Akershus universitetssykehus